

# UCHWAŁA Nr XXIV/165/12

## Rady Gminy Karsin z dnia 29 listopada 2012 r.

**w sprawie:** uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Karsin na lata 2012 – 2014.

**Na podstawie:** art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz art. 176 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2011r. Nr 149 poz. 887 z późn. zm.), **Rada Gminy Karsin uchwala, co następuje:**

### § 1

Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Karsin, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

### § 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Karsin.

### § 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Jan Narloch

## **Gminny program wspierania rodziny na lata 2012-2014**

### **1. Wstęp**

Każde dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspakaja jego potrzeby. Z punktu widzenia potrzeb dziecka, rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewnienia bezpieczeństwa emocjonalnego, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie. W przypadku jakiegokolwiek dysfunkcjonalności rodziny dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy państwa. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami.

Gminny program wspierania rodziny na lata 2012-2014, w gminie Karsin opracowano w oparciu o art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. Nr 149, poz. 887 z dnia 21 lipca 2011r.)

Gminny program wspierania rodziny na lata 2012-2014 stanowi samodzielny program, służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Celem gminnego programu wspierania rodziny na lata 2012-2014 jest dobro dzieci potrzebujących szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych i środowiska rodzinnego, służące harmonijnemu rozwojowi i samodzielności życiowej, zapewniające ochronę praw i wolności oraz dobro rodziny, będącej podstawową komórką społeczną i naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków.

### **2. Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny.**

- 1) Wspieranie rodziny naturalnej w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
- 2) Praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

### **3. Charakterystyka programu wspierania rodziny.**

- 1) Uwarunkowania mającej wpływ na sytuację dzieci w rodzinach.

Rodzina jest pierwszym naturalnym środowiskiem wychowawczym i podstawową grupą społeczną, w której wychowuje i usamodzielnia się dziecko. Skuteczna realizacja funkcji opiekuńczo-wychowawczych zabezpiecza prawidłowy rozwój dziecka w wymiarze biologicznym i emocjonalnym, co stanowi o jej wyższości nad innymi grupami społecznymi.

Natomiast bezradność w zakresie opieki i wychowania, a także inne zaburzenia systemu rodzinnego wpływają negatywnie na rozwój dziecka, nie zapewniają ochrony i gwarancji praw i wolności, w tym do wychowania w rodzinie naturalnej.

Dlatego niekorzystne zjawiska dziejące się w rodzinie wymagają wspierania poprzez zaspakajanie potrzeb indywidualnych i rodzinnych oraz systematycznego rozwiązywania problemów, służące odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, wśród rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

## 2) Diagnoza sytuacji dziecka i rodziny w gminie.

Diagnozę problemów społecznych opracowano na podstawie danych zastanych, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz w oparciu o informacje uzyskane od podmiotów zawodowo lub społecznie zajmujących się problematyką dziecka i rodziny.

Dzieci i młodzież objęte są opieką dydaktyczno-wychowawczą w Szkole Podstawowej w Osowie z przedszkolem i punktem przedszkolnym, Zespole Szkół w Karsinie, Zespole Szkół w Wielu, Publicznym Przedszkolu z punktem przedszkolnym w Karsinie oraz Publicznym Przedszkolu z punktem przedszkolnym w Wielu.

Według danych z roku 2012 pod opieką placówek oświatowo-wychowawczych pozostaje 141 dzieci w przedszkolu, 85 punktach przedszkolnych oraz 485 dzieci uczących się w dwóch szkołach podstawowych i 284 młodzieży uczącej się w dwóch gimnazjach.

Potrzeby zdrowotne dzieci i rodzin zabezpieczają dwie placówki ochrony zdrowia: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Przychodnia” w Karsinie i Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Słoneczny”. Obie placówki prowadzą również działalność profilaktyczną z zakresu ochrony zdrowia.

O bezpieczeństwo dzieci i rodzin dba Komisariat Policji, patroluje miejsca zagrożone, reaguje na wszelkie wykroczenia i zagrożenia. Prowadzi też działania profilaktyczne mające na celu zwiększenie bezpieczeństwa rodzin na terenie gminy.

W przypadkach poważnych zaniedbań wobec rodzin orzekana jest kuratela, według danych Sądu Rodzinnego na terenie gminy jest 7 rodzin, które z powodu niewydolności opiekuńczej i wychowawczej mają orzeczony nadzór kuratora społecznego.

Natomiast dzieci i młodzież pozbawiona opieki rodzicielskiej korzystają z opieki zastępczej. Obecnie w placówkach opiekuńczo-wychowawczych z terenu gminy nie jest umieszczone żadne dziecko natomiast w rodzinach zastępczych spokrewnionych przebywa 8 dzieci i młodzieży, 1 dziecko w rodzinie niespokrewnionej oraz 4 dzieci w zawodowej rodzinie zastępczej.

Pomoc społeczną na rzecz ochrony i wspierania oraz wzmacniania pozycji dziecka i rodziny świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Dzieci i rodzina, będące w trudnym położeniu socjalnym korzystają z systemowej i kompleksowej pomocy, ukierunkowanej na wspieranie w zagrożeniach, profilaktykę i poradnictwo.

Analiza zbioru danych uzyskanych w toku bieżącej działalności ośrodka pomocy społecznej wskazuje, że rodziny stanowią znaczną część klientów ośrodka pomocy społecznej, w tym w szczególności rodziny wielodzietne i niepełne, doznające trudności opiekuńczo-wychowawczych i w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego oraz innych problemach systemu rodzinnego.

**Tabela Nr 1 Struktura rodzin wychowujących dzieci i objętych pomocą społeczną:**

| WYSZCZEGÓLNIENIE                      | Rok 2009              |                                  | Rok 2010              |                                  | Rok 2011              |                                  |
|---------------------------------------|-----------------------|----------------------------------|-----------------------|----------------------------------|-----------------------|----------------------------------|
|                                       | LICZBA<br>A<br>RODZIN | LICZBA<br>OSÓB<br>W<br>RODZINACH | LICZBA<br>A<br>RODZIN | LICZBA<br>OSÓB<br>W<br>RODZINACH | LICZBA<br>A<br>RODZIN | LICZBA<br>OSÓB<br>W<br>RODZINACH |
| <b>RODZINY OGÓŁEM</b>                 | <b>441</b>            | <b>1584</b>                      | <b>409</b>            | <b>1128</b>                      | <b>454</b>            | <b>1500</b>                      |
| <b>w tym rodziny z dziećmi ogółem</b> | <b>249</b>            | <b>1155</b>                      | <b>233</b>            | <b>1073</b>                      | <b>193</b>            | <b>897</b>                       |
| <b>o liczbie dzieci:</b>              |                       |                                  |                       |                                  |                       |                                  |
| 1                                     | 34                    | 107                              | 40                    | 127                              | 38                    | 123                              |
| 2                                     | 81                    | 320                              | 77                    | 307                              | 64                    | 260                              |
| 3                                     | 74                    | 363                              | 64                    | 313                              | 49                    | 241                              |
| 4                                     | 34                    | 194                              | 28                    | 165                              | 22                    | 129                              |
| 5                                     | 16                    | 91                               | 14                    | 56                               | 11                    | 66                               |
| 6                                     | 7                     | 54                               | 7                     | 56                               | 7                     | 54                               |
| 7 i więcej                            | 3                     | 26                               | 3                     | 22                               | 2                     | 24                               |
| <b>RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM</b>        | <b>39</b>             | <b>128</b>                       | <b>35</b>             | <b>115</b>                       | <b>33</b>             | <b>105</b>                       |
| <b>o liczbie dzieci:</b>              |                       |                                  |                       |                                  |                       |                                  |
| 1                                     | 18                    | 33                               | 16                    | 32                               | 16                    | 33                               |
| 2                                     | 8                     | 30                               | 9                     | 29                               | 8                     | 27                               |
| 3                                     | 6                     | 24                               | 3                     | 12                               | 4                     | 15                               |
| 4 i więcej                            | 7                     | 41                               | 7                     | 42                               | 5                     | 30                               |

**Tabela Nr 2 Powody przyznania pomocy społecznej rodzinom wychowującym dzieci:**

| Powód trudnej sytuacji życiowej                                                                    | Rok 2009             |                                      | Rok 2010             |                                      | Rok 2011             |                                      |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|--------------------------------------|----------------------|--------------------------------------|----------------------|--------------------------------------|
|                                                                                                    | Liczb<br>a<br>rodzin | Liczba<br>osób<br>w<br>rodzina<br>ch | Liczb<br>a<br>rodzin | Liczba<br>osób<br>w<br>rodzina<br>ch | Liczb<br>a<br>rodzin | Liczba<br>osób<br>w<br>rodzina<br>ch |
| <b>Ubóstwo</b>                                                                                     | <b>272</b>           | <b>1121</b>                          | <b>276</b>           | <b>878</b>                           | <b>283</b>           | <b>1052</b>                          |
| <b>Sieroctwo</b>                                                                                   | <b>0</b>             | <b>0</b>                             | <b>0</b>             | <b>0</b>                             | <b>0</b>             | <b>0</b>                             |
| <b>Potrzeba ochrony macierzyństwa</b>                                                              | <b>74</b>            | <b>433</b>                           | <b>65</b>            | <b>381</b>                           | <b>55</b>            | <b>336</b>                           |
| <b>Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa. domowego, w tym:</b> | <b>69</b>            | <b>403</b>                           | <b>61</b>            | <b>332</b>                           | <b>56</b>            | <b>317</b>                           |
| - rodziny niepełne                                                                                 | 9                    | 38                                   | 9                    | 33                                   | 14                   | 44                                   |
| - rodziny wielodzietne                                                                             | 60                   | 365                                  | 52                   | 299                                  | 42                   | 273                                  |
| <b>Przemoc w rodzinie</b>                                                                          | <b>1</b>             | <b>5</b>                             | <b>0</b>             | <b>0</b>                             | <b>0</b>             | <b>0</b>                             |
| <b>Alkoholizm</b>                                                                                  | <b>13</b>            | <b>34</b>                            | <b>12</b>            | <b>31</b>                            | <b>12</b>            | <b>31</b>                            |
| <b>Narkomania</b>                                                                                  | <b>1</b>             | <b>1</b>                             | <b>0</b>             | <b>0</b>                             | <b>1</b>             | <b>1</b>                             |
| <b>Sytuacja kryzysowa</b>                                                                          | <b>0</b>             | <b>0</b>                             | <b>0</b>             | <b>0</b>                             | <b>0</b>             | <b>0</b>                             |

#### 4. Gminny program wspierania rodziny.

##### 4.1. Strategia działania gminnego programu wspierania rodziny:

- 1) pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych organizuje i realizuje w gminie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 2) obszar działania programu obejmować będzie **rodziny o których mowa art. 5, ust. 1, pkt 1, 2, 3 a-b, 4 a-b, ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. Nr 149 poz. 887 z dnia 21 lipca 2011r.). zamieszkałe na terenie gminy Karsin,**
- 3) praca z rodziną prowadzona będzie także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną,
- 4) gminny program wspierania rodziny przeżywającej trudności wyrażać się będzie poprzez zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 5) wspieranie rodziny prowadzone będzie za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego, zgodnie z zasadą pomocniczości,
- 6) wspieranie rodziny prowadzone będzie w zakresie pracy z rodziną oraz pomocy i opieki, w formie: konsultacji i poradnictwa oraz pomocy prawnej, zwłaszcza w zakresie prawa rodzinnego.

##### 4.2. Założenia gminnego programu wspierania rodziny:

###### 1) Cel główny, strategiczny:

***Skuteczna ochrona dziecka i rodziny poprzez kreowanie funkcjonalnego i zintegrowanego systemu wsparcia rodziny naturalnej oraz organizowania pracy z rodziną przeżywającą trudności w wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.***

###### 2) Cele operacyjne:

- a) opracowanie i realizacja gminnego programu wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- b) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem i rodziną w zakresie pracy z rodziną,
- c) dążenie do wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania dziecka poza rodziną, w rodzinnych formach pieczy zastępczej, służącej dobru dziecka.

###### 3) Działania:

- a) diagnozowanie i analiza sytuacji dziecka i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- b) wzmocnienie roli i funkcji rodziny oraz rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny służące stabilności środowiska wychowawczego,
- c) podnoszenie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- d) świadczenie pomocy w zakresie integracji i reintegracji rodziny,
- e) przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- f) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
- g) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków dla działania rodzin wspierających,
- h) organizowanie zespołów interdyscyplinarnych wspierających rozwiązywanie problemów na rzecz dobra dziecka i rodziny,

- i) tworzenie form wsparcia dziennego dla dzieci,
- j) systematyczne analizowanie i monitoring gminnego programu wspierania rodziny.

## **5. Zasoby niezbędne do uzyskania założonych celów.**

- 1) program finansowany jest z środków własnych Gminy,
- 2) koordynatorem programu wspierania rodziny w zakresie administrowania i zarządzania zasobami ludzkimi i finansowymi oraz koordynacji działań i współpracy będzie kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- 3) zadania merytoryczne wykona zespół pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, przy współpracy ze szkołami i przedszkolami działającymi na terenie gminy oraz innymi podmiotami zawodowo lub społecznie zajmującymi się problematyką dziecka i rodziny,
- 4) zaplecze techniczne stanowić będą pomieszczenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, wyposażone w podstawowy sprzęt biurowy i elektroniczny, z dostępem do Internetu.

## **6. Przewidywane rezultaty programu wspierania rodziny.**

- 1) Rezultaty ilościowe.

Efektem realizacji głównych założeń gminnego programu wspierania rodziny jest:

- a) zatrudnienie asystenta rodziny, tworzenie form wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży,
- b) asystent rodziny będzie prowadzić pracę z rodziną w miejscu zamieszkania z tym, że liczba tych rodzin nie może przekroczyć 20,

- 2) Rezultaty jakościowe.

Poprzez realizację głównych założeń gminnego programu wspierania rodziny przewidywane są następujące efekty:

- a) poprawa funkcjonowania rodziny oraz rozwój umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin przeżywających trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej,
- b) podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- c) wzrost integracji i reintegracji rodziny,
- d) ograniczenie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny z terenu gminy,
- e) pozostawanie dzieci ze środowisk zagrożonych w rodzinie, dzięki edukacji i wsparciu oraz pracy z rodziną asystenta rodziny,
- f) wzrost pozytywnych relacji dzieci i rodziców z rodzin przeżywających trudności poprzez integrację, wsparcie i edukację,
- g) rozwój wsparcia dziennego i działań samopomocowych

## **7. Harmonogram realizacji programu wspierania rodziny.**

- 1) Gminny Program wspierania rodziny realizowany będzie w latach 2012-2014.

- 2) Cele i działania operacyjne realizowane będą w czasie ciągłym, przewidzianym dla realizacji przedsięwzięć określonych w ustalonym cyklu realizacji programu wspierania rodziny.

#### **8. Monitoring realizacji programu wspierania rodziny.**

- 1) realizacja programu wspierania rodziny będzie monitorowana dla oceny założonych celów programu oraz przewidywanych rezultatów, a także działań skierowanych na rzecz beneficjentów oraz skuteczności środków i narzędzi,
- 2) podstawę monitoringu stanowić będzie zbiór i analiza danych statystycznych ilościowych i jakościowych,
- 3) zaplecze techniczne stanowić będą pomieszczenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, wyposażone w podstawowy sprzęt biurowy i elektroniczny, z dostępem do Internetu.